

Nr 41

Kulturutskottets betänkande i anledning av motioner i vissa ungdomsfrågor.**Motionerna**

I detta betänkande behandlar utskottet motionerna

1973:673 av herr Björk i Gävle m. fl. (c) i vad avser hemställan att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder om en parlamentarisk utredning om samhällets totala stöd till idrotts- och ungdomsorganisationerna,

1973:679 av fru Hjelm-Wallén (s) och herr Gustavsson i Nässjö (s) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en översyn av samhällets totala stöd till ungdomsorganisationerna enligt de riktlinjer som anges i motionen,

1973:1235 av herrar Jonsson i Alingsås (fp) och Stålhammar (fp) i vad avser hemställan att Kungl. Maj:t ges i uppdrag att till 1974 års riksdag föreslå förändringar som ger alla som uppfyller villkoren lika bidrag,

1973:1244 av herr Olsson i Edane (s) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en översyn av formerna för stöd till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet enligt i huvudsak de riktlinjer som anges i motionen,

1973:1249 av herr Strindberg m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anholder om förslag till 1974 års riksdag till en icke aktivitetshämmande utformning av reglerna för det statliga bidraget till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet.

Motionsyrkandena har i huvudsak motiverats på följande sätt.

1973:673. Motionärerna framhåller att det är av allra största vikt att ungdomen tidigt får delta i olika former av demokratisk verksamhet. De betonar den stora uppgift som ungdomsorganisationerna har när det gäller att utveckla de demokratiska värdena. När man överväger frågan om stöd till organisationerna bör man ta hänsyn till alla samhällsliga former av stöd till ungdomsverksamhet. En utgångspunkt bör vidare vara de speciella problem som organisationernas målsättning och arbetssätt kan innebära. Motionärerna ifrågasätter om den nuvarande spridningen av den statliga bidragsgivningen på olika anslag och olika statsdepartement kan vara ändamålsenlig.

1973:679. Motionärerna betonar ungdomsorganisationernas positiva betydelse för ungdomen genom det samhällsfostrande och personlighetsutvecklande arbete de bedriver. Organisationerna har också en direkt

betydelse för samhället därigenom att de rycker in och åtar sig vissa uppgifter i skolor, fritidsverksamhet, barnstugeverksamhet osv. Organisationerna gör vidare en samhällsinsats i det opinionsförmedlande arbetet exempelvis i alkohol- och miljöfrågor och i internationella frågor. Motionärerna pekar på det problem som ligger i att organisationerna får hård konkurrens dels från kommunala ungdomsgårdar, dels från det kommersiella fritidsutbudet. Samhället har mött denna utveckling med ökade bidrag till organisationerna, men anslagsgivningen från det allmänna är svår att överblicka. Motionärerna föreslår en översyn enligt vissa i motionen angivna riktlinjer av samhällets totala stöd till ungdomsorganisationerna.

1973:1235. Motionärerna påpekar att vissa organisationer, som i och för sig uppfyller grundvillkoren för bidrag till den centrala verksamheten, ändå inte förklarats berättigade till stöd och därför endast får mycket begränsade bidrag, s. k. tröskelbidrag. Detta medför orimliga konsekvenser, och till nästa års riksdag bör det därför föreligga förslag om nya bidragsregler som ger alla som uppfyller villkoren lika bidrag.

1973:1244. Motionären erinrar om den kritik som riktats mot det lokala aktivitetsstödet. Han finner visserligen att denna kritik innehållit åtskilliga övertoner men anser ändå att det finns behov av en översyn av bidragsreglerna. Vid en dylik bör man pröva möjligheterna till bättre samordning mellan statens och kommunernas bidrag till lokal gruppinriktad aktivitet. Motionären ifrågasätter om det över huvud taget är rationellt med statliga bidrag till ifrågavarande lokala verksamhet men framhåller att en överflyttning av ansvaret för detta bidrag till kommunerna måste kombineras med att staten i stället övertar kostnader av motsvarande storlek från kommunerna.

1973:1249. Motionärerna anser att de dåliga erfarenheterna av nuvarande regler för statligt bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet motiverar en utredning angående nya regler och förslag till nästa års riksdag i ämnet.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat yttranden över motionerna från *skolöverstyrelsen*, *statens ungdomsråd*, *Sveriges ungdomsorganisationers landsråd*, *Landstingsförbundet*, *Svenska kommunförbundet*, *Landsorganisationen i Sverige* och *Tjänstemännens centralorganisation*. Av remissyttrandena inhämtas bl. a. följande.

Skolöverstyrelsen tillstyrker en översyn av samhällets stöd till ungdomsorganisationerna. Vid denna översyn bör övervägas om och i vilken utsträckning en samordning av insatserna är önskvärd.

Statens ungdomsråd erinrar om en av rådet tillsatt arbetsgrupp med uppgift att göra en översyn av det statliga stödet till ungdomsorganisa-

tionernas centrala verksamhet. Rådet framhåller att man har rikligt med uppgifter, kunskaper och erfarenheter om ungdomens fritidsverksamhet men däremot saknar en eftersträfvansvärd samordning av utgående bidrag. Ungdomsrådet är berett att inom sitt verksamhetsområde utan dröjsmål göra de utredningar varom riksdagen uttalar sig. Frågan om kostnadsfördelningen mellan staten, landstingen och kommunerna bör prövas i samarbete med kommunalekonomiska utredningen.

Rådet uttalar vidare att det är viktigt att kulturutskottet beaktar behovet av en statlig utredning med uppgift att belysa och framlägga förslag rörande folkrörelsernas och ungdomsorganisationernas roll i det framtida samhället.

Sveriges ungdomsorganisationers landsråd uttalar att det finns ett omfattande material som underlag för beslut om samhällets stöd till ungdomsorganisationerna. Så till vida är det ej nödvändigt med nya utredningar. Den omständigheten att det allmännas stöd är uppdelat på olika bidragsgivare och anslagstyper skapar emellertid ofta problem för organisationerna och gör det svårt att överblicka stödet. Det är därför befogat med en översyn av samhällets totala stöd till ungdomsorganisationerna. Översynen bör göras av statens ungdomsråd. I översynsarbetet bör framför allt organisationernas synpunkter men också exempelvis skolöverstyrelsens, landstingskommunernas och kommunernas bli företrädda.

Landstingsförbundet anser att det är rimligt att man gemensamt fastställer ansvarsfördelningen mellan samhällsleden och nivåerna för bidragsgivningen. Förbundet förordar en parlamentarisk utredning med uppgift att se över samhällets totala stöd till ungdomsverksamheten inom ungdomsorganisationer och idrottsrörelse. I utredningen bör ingå företrädare för bidragsgivande myndigheter, ungdomsorganisationer och idrottsrörelse.

Svenska kommunförbundet framhåller att det inte finns någon helhetssyn som grund för nuvarande bidragssystem. Förbundet, som erinrar om att kommunerna lämnar mycket betydande bidrag, tillstyrker en parlamentarisk utredning i vilken bör ingå företrädare för Kommunförbundet, Landstingsförbundet och ungdomsorganisationerna.

Landsorganisationen tillstyrker en översyn och framhåller att man i denna bör beakta behovet av bättre samordning i bidragsgivningen. I översynsarbetet bör man innefatta även den ungdomsverksamhet som bedrivs inom fackföreningsrörelsen.

TCO tillstyrker en parlamentarisk utredning om samhällets totala stöd till idrotts- och ungdomsorganisationerna. Organisationen uttalar att en övergripande målsättning för de framtida samhällsinsatserna behöver formuleras och anger som sin uppfattning att staten bör stödja den centrala, landstingen den regionala och kommunerna den lokala verksamheten.

Utskottet

De betydande anslag som staten, landstingskommunerna och kommunerna årligen anvisar till stöd för verksamheten inom ungdomsorganisationerna kan ses som uttryck för uppfattningen att denna verksamhet har stor betydelse för ungdomen och därmed för både dagens och morgondagens svenska samhälle. Denna uppfattning utvecklas inledningsvis i några av de i detta betänkande behandlade motionerna och är otvivelaktigt gemensam för dem alla. Vad som föranlett motionerna är sålunda inte några skilda meningar i fråga om vikten av att samhället ekonomiskt stöder ungdomsverksamheten utan olika frågor om det nuvarande statliga bidragssystemets utformning och uppbyggnad och om ansvarsfördelningen mellan bidragsgivarna.

I motionen 1973:1235 önskas förslag till nästa års riksdag om en sådan ändring av reglerna för det statliga stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet att vissa organisationer som hittills endast fått ett begränsat stöd, s. k. tröskelbidrag, kommer i samma bidragssituation som övriga bidragsberättigade organisationer. Erfarenheterna från tillämpningen av nuvarande regler för bidrag till ungdomsorganisationernas lokala verksamhet har föranlett önskemålet i motionen 1973:1249 om förslag till nästa års riksdag till en icke aktivitetsshämmande utformning av reglerna för detta bidrag. Även motionen 1973:1244 gäller det statliga stödet till organisationernas lokala verksamhet. Motionären anser det önskvärt med en översyn av denna stödförhållande och uttalar att utgångspunkten vid en dylik översyn bör vara att pröva möjligheterna till bättre samordning mellan statens och kommunernas bidrag till lokal, gruppinriktad aktivitet.

Medan dessa tre motioner tar sikte på bestämda delar av det nuvarande statliga bidragssystemet gäller de båda övriga här behandlade motionsyrkandena samhällets totala stöd. I motionen 1973:673 önskas en parlamentarisk utredning om samhällets totala stöd till idrotts- och ungdomsorganisationerna, i motionen 1973:679 en översyn av samhällets totala stöd till ungdomsorganisationerna enligt i motionen angivna riktlinjer.

Utskottet konstaterar att det föreligger ett rikt material angående ungdomsorganisationernas verksamhet och de villkor under vilka den bedrivs, detta som resultat av bl. a. utrednings- och försöksverksamhet som statens ungdomsråd genomfört. Senast har en av ungdomsrådet tillsatt arbetsgrupp lagt fram förslag beträffande det statliga bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet. Samtidigt är det enligt utskottets mening uppenbart att det brister både i fråga om samordningen av samhällets totala stöd till ungdomsorganisationerna och i fråga om utformningen av det statliga stödet. Utskottet förordar att riksdagen med anledning av de nu föreliggande motionsyrkandena uttalar sig för en skyndsam översyn av samhällets totala stöd till den inom olika organisationer bedrivna ungdomsverksamheten. I översynsarbetet bör deltaga företrädare för bidragsgivarna — staten, landstingskommunerna

och kommunerna -- och för de bidragsmottagande organisationerna.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

att riksdagen i anledning av motionerna 1973:673, 1973:1235, 1973:679, 1973:1244 och 1973:1249, de båda förstnämnda motionerna såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anförde angående en skyndsam översyn av samhällets totala stöd till den inom olika organisationer bedrivna ungdomsverksamheten.

Stockholm den 6 november 1973

På kulturutskottets vägnar

LENNART MATTSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Larsson i Vänersborg (s), fru Sundström (s), herr Källstad (fp), fru Berglund (s), herr Leander (s), fru Fränkel (fp), herr Andersson i Örträsk (s), fru Mogård (m), fru Ryding (vpk), fröken Eliasson (c), fru Johansson (s), herrar Norrby i Gunnarskog (c), Sörenson (s) och Nisser (m).

